

Contactpersoon: mevr. C. Optekamp
Afdeling/Team: Team 1
E-mail: post@heerhugowaard.nl

Ons kenmerk: Bij19-764
Zaaknummer: Cbb190568

RAADSINFORMATIEBRIEF

Aan de Gemeenteraad van Heerhugowaard

Onderwerp: Raadsinformatiebrief Stand van zaken nieuwe wet inburgering

Heerhugowaard, 27 november 2019

Geachte leden van de gemeenteraad van Heerhugowaard,

Kennisnemen van

De regionale aanpak en de stand van zaken omtrent de Nieuwe Wet Inburgering. Alle raden in de regio Alkmaar worden middels een informatiebrief op de hoogte gesteld van de stand van zaken.

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2021 zal de Wet inburgering wijzigen. De huidige wet biedt onvoldoende mogelijkheden om echt goed in te burgeren en duurzaam te integreren en participeren, ondanks inspanningen van de vergunninghouder en de betrokken partijen. De belangrijkste voorgestelde wetswijzigingen zijn:

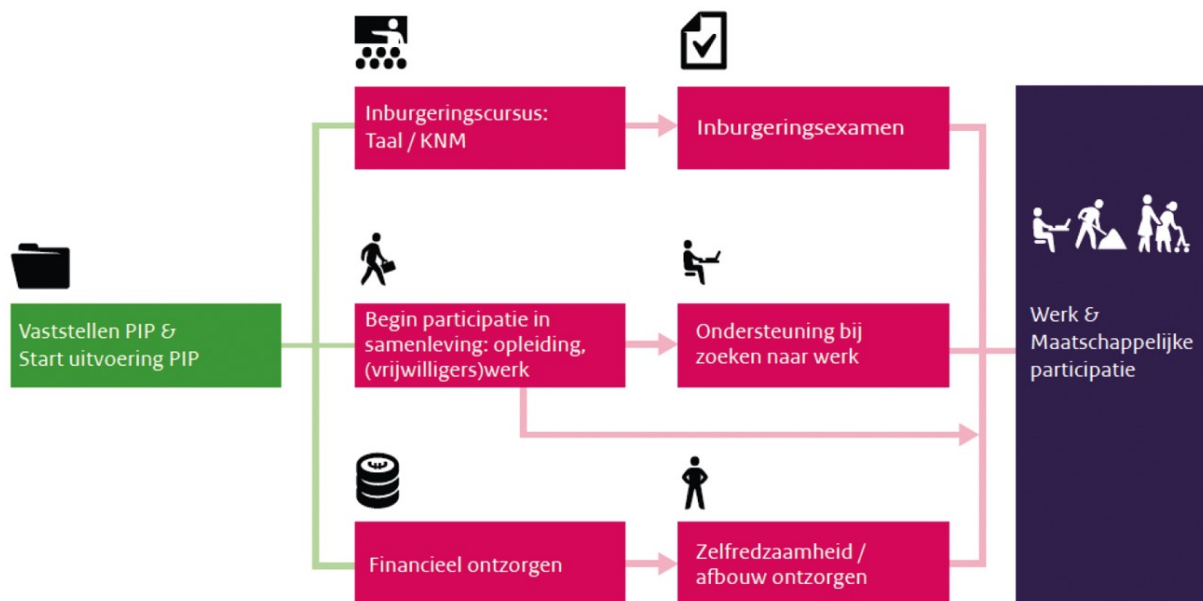
- Regie op de inburgering bij de gemeente
- Inburgering start in het AZC met brede intake en Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie
- Taaleis wordt verhoogd naar B-1
- De gemeente biedt drie leerroutes aan gericht op taal in combinatie met participatie in allerlei vormen (onderwijs; leerwerktrajecten; werk; vrijwilligerswerk; activering, enz.)¹

---

¹ De verwachting is dat 60 % de B-1 route zal gaan volgen, 25% de onderwijsroute en 15% de Z-route (bron Ministerie van SZW)

- Onderwijsroute: schakelvoorziening naar regulier onderwijs
  - Route B1: taalniveau naar B1 in combinatie met participatie
  - De Z-route: route naar zelfredzaamheid voor degenen die laag leerbaar of analfabeet in hun eigen taal zijn
- Geen vrijstelling van de inburgering
  - Vergunninghouders met een bijstandsuitkering worden het eerste half jaar ontzorgd; Gemeenten betalen dan in de periode van ontzorging de vaste lasten, zoals huur en energiekosten en de verplichte verzekeringen, uit de bijstand. De statushouder ontvangt wat resteert en ontvangt de toeslagen.

Schematische weergave nieuwe wet inburgering:

Kernboodschap

Regionale Stuurgroep Verander Opgave Inburgering

De colleges in de regio Alkmaar hebben besloten om de Verander Opgave Inburgering (VOI) regionaal op te pakken. Daarom is er een Regionale Stuurgroep Verander Opgave Inburgering ingesteld. Deze bestaat uit de wethouders van de gemeenten in de regio Alkmaar, te weten Heerhugowaard, Alkmaar, Langedijk, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

Het trekkerschap ligt bij de gemeente Heerhugowaard. De taak van de stuurgroep VOI is het voorbereiden van de besluitvorming voor de colleges van de gemeenten in regio, om de wetswijziging tijdig te kunnen implementeren.

De Stuurgroep VOI heeft de ambtelijke projectgroep de volgende opdracht gegeven.

Ontwikkel een integraal programma voor statushouders met als uitgangspunt de hieronder beschreven maatschappelijke opgave dat op de ingangsdatum van de nieuwe wet of zoveel eerder als mogelijk geïmplementeerd kan worden.

Plan van Aanpak Veranderopgave Inburgering (Bij19-501)

De Stuurgroep VOI heeft in mei jl. het plan van aanpak vastgesteld. In dit plan van aanpak wordt een maatschappelijke opgave geformuleerd, die aansluit bij de hoofdlijn van de nieuwe wet inburgering; iedereen doet mee, het liefst via betaald werk. Om inburgering in een breder perspectief te plaatsen wordt de inburgering en het einddoel van integratie en participatie in een integrale maatschappelijke opgave geplaatst:

Statushouders in de regio Alkmaar krijgen vergelijkbare kansen als niet-statushouders. Ze doen actief mee in de maatschappij, het liefst via betaald werk. Op onderdelen wordt een extra inspanning geleverd om bijvoorbeeld de achterstand in taal bij nieuwkomers te verminderen en kennis van onze gemeenten en samenleving bij nieuwkomers te vergroten. Hierbij wordt aangesloten op de leefwereld van de statushouder. Zij voelen zich in hun nieuwe woonplaats veilig, thuis en nuttig. Mensen hebben zelf de regie over hun leven en worden hierbij ondersteund door de gemeente en betrokken partners. Een goede integratie- en participatieaanpak is nodig voor de stabiliteit en draagkracht van de samenleving.

Voor een verdere toelichting op deze opgave verwijs ik u naar het bijgevoegde plan van aanpak (Bij19-501).

Pilots en evaluatieonderzoek

In het kader van de voorbereiding van de nieuwe wet zijn er dit jaar in de regio Alkmaar een tweetal pilots gestart.

1. Pilot Brede Intake/PIP in samenwerking met Pilots Regionale Samenwerking Participatiewet

Over de pilots regionale samenwerking Participatiewet bent u in oktober geïnformeerd.

De regierol van gemeenten begint met een brede intake en een Plan Inburgering en Participatie (PIP), gericht op alle leefgebieden. Dit plan wordt in samenspraak met de vergunninghouder opgesteld. Het doel van deze pilot is ervaring opdoen met de brede intake en PIP.

Het intakegesprek vindt plaats in het AZC en wordt, in samenwerking met casemanagers van het COA, uitgevoerd door de klantmanagers van Halte Werk en van de BUCH-werkorganisatie.

In een brede intake komen dertien onderwerpen aan de orde, te weten: leerbaarheid, opleiding, werkervaring, praktische competenties, werknemersvaardigheden, taalniveau, motivatie/interesse, (financiële) zelfredzaamheid, digitale vaardigheden, gezinssituatie, fysieke gezondheid, mentale gezondheid en sociaal netwerk.

Aan de hand van deze brede intake wordt schriftelijk een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld in samenspraak met de vergunninghouder.

2. Pilot OpenEmbassy

De pilot OpenEmbassy biedt richting aan gemeenten bij beleidsontwikkeling op basis van kwantitatieve en kwalitatieve data. Kennis vanuit de praktijk biedt kansen om het beleid voor deze doelgroep zo goed mogelijk in te vullen. Er is een online helpdesk waar statushouders 24/7 vragen kunnen stellen (offline contact kan ook). Daarnaast worden verschillende partijen in de regio betrokken om via hen ook vragen op te halen over de doelgroep (denk aan vrijwilligers en professionals die met de doelgroep werken). Open Embassy “vertaalt” op deze wijze de vragen-input van de doelgroep in data-gestuurde kennis. Dit kwalitatieve onderzoek resulteert in (beleids) advies voor de gemeenten. Het doel is uiteindelijk op systeemniveau een bijdrage te leveren om tot een zo goed mogelijke dienstverlening voor de doelgroep te komen.

Deze pilot zal dan ook met name in de verkenningsfase en de analyse-fase ingebed worden in de regionale projectgroep. Deze pilot wordt regionaal ingezet vanaf juli 2019 en duurt een jaar.

3. *Evaluatieonderzoek huidige programma participatie en integratie*

Naast de twee pilots wordt er ook een 'Evaluatieonderzoek huidige programma participatie en integratie' uitgevoerd door het externe Verweij-Jonker instituut. Met subsidie van het Ministerie van SZW is er een evaluatieonderzoek naar het lopende programma participatie en integratie gestart in oktober jl. Met de evaluatie wil de regio Alkmaar antwoord krijgen op de kernvragen: *Wat werkt goed, wat werkt minder goed, voor welke doelgroepen, hoe werkt het en onder welke voorwaarden?* De evaluatie van het integratie- en participatieprogramma richt zich op de realisatie van de (sub)doelen en het resultaat, zowel kwalitatief als kwantitatief. De doelgroep zelf wordt meegenomen in de beantwoording van deze vraag, bijvoorbeeld door interviews en groepsgesprekken. De rapportage wordt in mei 2020 opgeleverd.

Wat doen we ondertussen?

De vergunninghouders die nu en tot de ingangsdatum van de nieuwe wet moeten inburgeren worden in beeld gebracht en er wordt bekeken of zij in voldoende mate gebruik maken van de bestaande integratie- en participatievoorzieningen. Als dit niet zo is, bepaalt de klantmanager van Halte Werk/BUCH-werkorganisatie of er aanvullende acties nodig zijn, zoals extra taalverwerving, inzet vrijwilligerswerk etc. De minister heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. Deze zijn opgenomen in de begroting.

Actuele ontwikkelingen financiën

Eerder heeft de VNG naar aanleiding van een motie van de G40, die door vrijwel alle gemeenten en ook door de colleges van de regio Alkmaar is gesteund, gesteld dat er voldoende (financiële) middelen beschikbaar moeten komen om de wet tijdig en goed te kunnen implementeren. De minister heeft ingestemd met een gezamenlijk onafhankelijk financieel onderzoek, en heeft toegezegd de uitkomsten van het onderzoek zwaar laten meewegen in de verdere bespreking van de ambities van het nieuwe inburgeringsstelsel.

Dit onafhankelijke onderzoek, in opdracht van VNG én SZW, heeft uitgewezen dat er structureel 197 miljoen nodig is om de wet inburgering uit te voeren. Dat is 42,3 miljoen meer dan dat SZW wil uitrekken. Gemeenten kunnen zonder de juiste randvoorwaarden en de juiste vormgeving de uitvoering niet verantwoord voor hun rekening nemen. De minister heeft toegezegd dat hij zich gaat zich inspannen om oplossingen te vinden. Bijvoorbeeld door het bijstellen van ambities of het verhelderen van wet- en regelgeving om zo de taken en financiële middelen in balans te krijgen. Daarnaast gaat hij op zoek naar extra middelen binnen de begroting van SZW. Ook zal hij middelen beschikbaar stellen voor de implementatie van het nieuwe stelsel door gemeenten. De VNG en de minister gaan de gesprekken over de financiën hervatten en hopen er samen uit te komen.

De regionale stuurgroep heeft zich al eerder op het standpunt gesteld dat er voldoende financiële middelen beschikbaar moeten komen om de nieuwe wet in te voeren.

Consequenties

De nieuwe wet inburgering heeft grote gevolgen voor gemeenten, aangezien zij de regie in handen krijgen over de doelgroep. Het betreft dan ook een decentralisatie van taken. Zoals hierboven geschetst (actuele ontwikkelingen financiën) geven gemeenten aan dat het voorstel wat er nu ligt vanuit het ministerie de uitvoering van de nieuwe wet inhoudelijk en financieel onhoudbaar maakt.

Communicatie

Middels deze raadsinformatie wordt u op de hoogte gesteld van de huidige stand van zaken.

Vervolg

In het voorjaar van 2020 wordt u in een regionale raadsinformatie verder geïnformeerd over de stand van zaken en de voortgang van de ontwikkeling en implementatie van de nieuwe wet.

Bijlage(n)

Bij19-501

Plan van Aanpak Veranderopgave Inburgering

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,
de secretaris, de burgemeester,

A handwritten signature in black ink is written over the official seal of the Gemeente Heerhugowaard. The seal is circular with the text 'GEMEENTE' at the top and 'HEERHUGOWAARD' at the bottom, surrounding a central emblem.

A.S. Meijer

A handwritten signature in black ink is written over the official seal of the Gemeente Heerhugowaard. The signature appears to be 'A.B. Blase'. The seal is circular with the text 'GEMEENTE' at the top and 'HEERHUGOWAARD' at the bottom, surrounding a central emblem.

A.B. Blase